

II
83
D
57

249925

Különlenyomat
„KESZTHELYI GAZDÁ“-ból

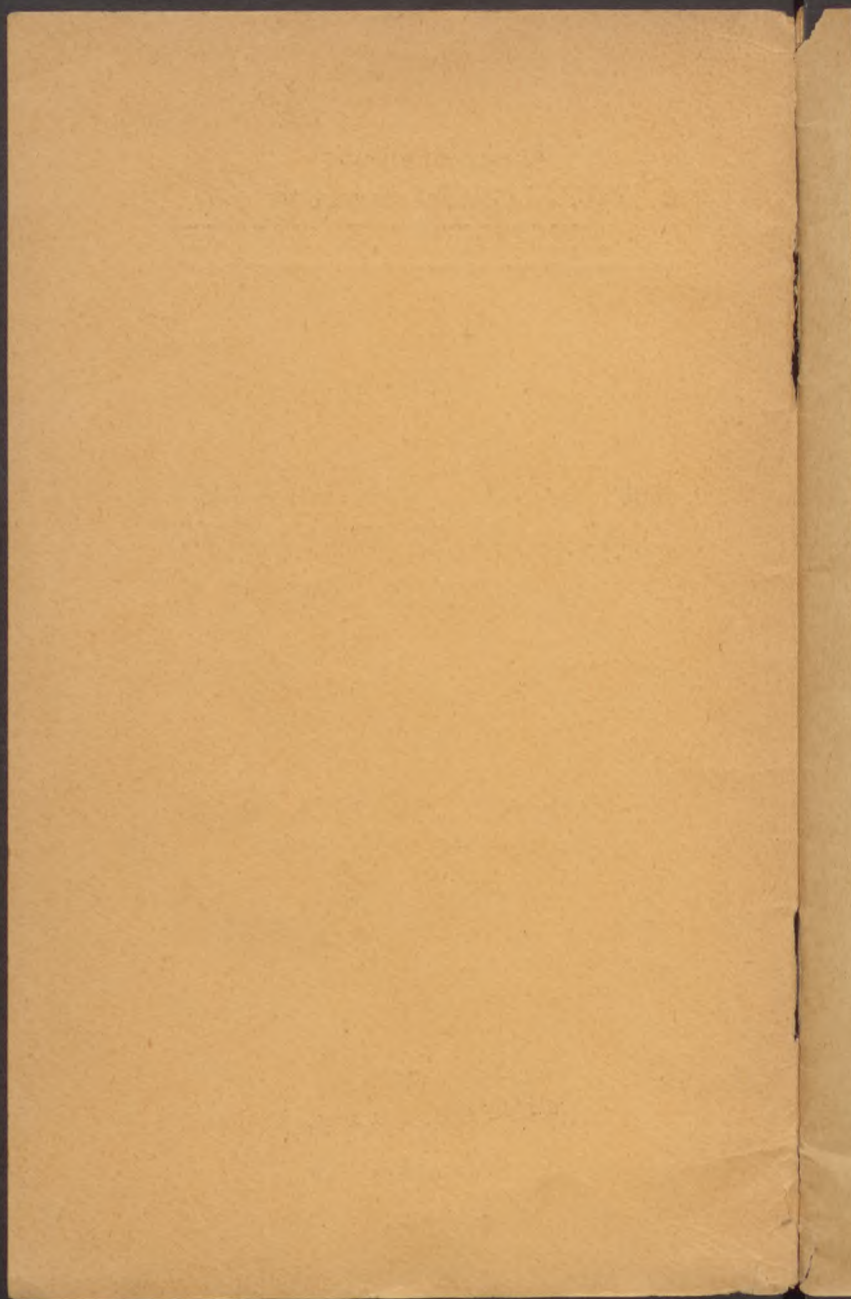
Néhány ritkább és érdekesebb madár
Keszthelyen és környékén.

Írta:

Dr. KELLER OSZKÁR
gazd. akad. rendes tanár.

A M. KIR. KÖZPONTI
STATISZTIKAI HIVATAL
KÖNYVTÁRA

Mérei-nyomda, Keszthely.

II 83 D 57

Különlenyomat
a „KESZTHELYI GAZDÁ“-ból

**Néhány ritkább és érdekesebb madár
Keszthelyen és környékén.**

Irta:
Dr. KELLER OSZKÁR
gazd. akad. rendes tanár.

Mérei-nyomda, Keszthely.

M. KIR. KÖZ. STATISZTIKAI HIV.

KÖNYVTÁRA

193⁴ évi

1734

szám

vétel - köteles pl.

Mérei nyomdai

Keszthely

A Központi Statisztikai Hivatal
könyvtárának állományából leírt
könyv-
tárnak átengedett sajtótermék.

249925

37

ORSZ. SZÉCHENYI-KÖNYVTÁR
N Növekedéskönyvtár
1953 évi 7223 SZ.

R
1953

Néhány ritkább és érdekesebb madár Keszthelyen és kör- nyékén. *)

Keszthely és környéke madártani szempontból elég kedvezőnek mondható. A Balatonnak, Kisbalatonnak, a Fonyódi bereknek közelsége sok olyan vizi és mocsári madárfajnak ad állandó, vagy ideiglenes tanyát, amelyeket más vidéken nem láthatunk. De leginkább a tavaszi, őszi és a téli madárvonulás nem egyszer sok olyan ritka madarat vet környékünkre, amelyek más időben soha sem keresik fel Keszthelyt és környékét. A saját megfigyeléseim, a muzeumi kitömött példányok és megbízható adatok nyomán ezen madárérdekességek közül néhány-
nak rövid ismertetése és rendszer-

---

*) Szemelvények a szerző egyik megjelenő nagyobb munkájából.

tani összefoglalása célja közleményemnek. A rendszertani beosztást dr. Ernst Hartert nagy munkája¹⁾ után állítottam össze, míg a nomenklaturánál a legújabbat használtam fel.

Rend : Passeres

Család : Corvidae

Nem : Nucifraga Vieillot

Nucifraga caryocatactes L.

(Északi magtörő, fenyves szajkó.)

Ez a kb. csókanagyságu barna színű fehér pettyekkel tarkított madár hazánkban a magas hegység fenyves szálerdejének lakója. Szeptember—október hónapokban az alacsonyabb vidékekre huzódik és ilyenkor de télen is, nem egy esetben Keszthelyen és környékén is látható. A keszthelyi gyűjteményekben látható kitömött példányokat mind Keszthely környékén ejtették el.

Fészkelő helyein márciusban és április első felében költ, fészkrét

---

¹⁾ Dr. Ernst Hartert : »Die Vögel der paläarktischen Fauna.« Berlin, 1910—1922.

fenyőfákra különböző magasságban rakja és azt a törzs mellé, az ág tövébe helyezi. A fészek anyaga különböző fák, leginkább fenyők, vékonyabb galyaiból áll, belseje zuzmó, moha és a fák rostjai. Tél végén és tavasszal majdnem kizárólag fenyőmagvakkal él, míg nyáron leginkább a bogárságot fogyasztja, nyár végén és ősszel az állati táplálék mellett bogyós gyümölcsöt is eszik, ősz végén és télen a bükk-, tölgymakkot, diót, mogyórót, a boróka álbogyóját fogyasztja.

A karcsubb és hosszabb csőrű szibériai alfajból (*Nucifraga caryocatactes macrorhynchus* Brehm.) környékünkön 1911-ben 2 drb.-ot lőttek,¹⁾ egyet a szőlők között, egyet pedig a közeli tölgyerdőben. Mindkettő a Balatoni Muzeumba került.

---

¹⁾ Dr. Lovassy Sándor: »Adatok a Balatonvidék madárelélének ismeretéhez.« Természettudományi Közlöny 1913. évi 584. füzete.

Család : Fringillidae.

Nem : Fringilla

Fringilla montifringilla L.

(Fenyőpínyt)

Rendesen október, november hónapokban érkezik hozzánk és március, áprilisban ismét visszamegy a legészakibb területekre. Egyes teleken, így 1920—1922-ben nagy számban tartózkodott Keszthelyen és környékén. A város kertjeiben és utcáin más madarakkal együtt látható volt. Rovarokkal és különböző növényekkel táplálkozik, fenyőfélék magvait eszi.

Nem : Passerina Vieill.

Passerina nivalis L. (Hósármány)

Ez a verébnél kissé vaskosabb testű pintyféle a magas észak lakója, ahonnan télen óriási csapatokban vándorol Középeurópába s ilyenkor hozzánk is ellátogat. A Hortobágyot évenként felkeresik kisebb-nagyobb csapatai, míg a Dunántulon és Dél-Magyarországon ritkán látható. A Gazdasági Akadémia természetrajzi tanszéké-

nek gyűjteményében egy példány található, amelyet egyik keszthelyi udvarban lőttek le, amint télen a verebekkel együtt a hulladékot szedegette. Szigoru, havas teleken a nálunk levők december elejétől február végéig járkák a mezőt és gyommagvakat szedegetnek. Sokszor bejönnek a majorokba, szérűskertekbe, községekbe, városokba is és verebekkel, sármányokkal csapatosan láthatók.

Család : Certhidae

Nem : Tichodroma

Tichodroma muraria L.

(Hajnalmadár)

Nálunk a ritkán látott madarak közé tartozik. Nyáron ugyanis a magas hegyek és kopár havasok lakója, télen azonban a lakottabb területeket is felkeresi ez a szép hajnalpiros tollu madár.

Ősszel, október végén, novemberben a magas hegyvidékről levonul a balatoni bazaltsziklákra s csak márciusban megy vissza rendes tartzkodási helyére. Ezen

időben a környék városainak, közsé-
ségének magasabb épületein is
nem egyszer látható. Keszthelyen
1922 telén az Akadémiával szem-
ben lévő kétemeletes ház tűzfalán
ide-oda kuszott egy.

Család : Ampelidae

Nem : Bombycilla Vieillot

Bombycilla garrulus L.

(Csonttollu madár).

Európa, Ázsia és Amerika északi
vidékein él, ahonnan télen novem-
bertől kezdve tömegesen felkeresik
Közép-Európát, így Magyarorszá-
got is s annak leginkább északibb
megyéiben jelennek meg tömege-
sen, míg az Alföldön, Dunántulon
ritkábban észlelték nagyobb beö-
zönlését. A keszthelyi madárgyűj-
teményekben levő kitömött példá-
nyokat környékünkön lőtték. 1922
február 22-én 3 drbot láttak a
keszthelyi parkban. 1933. jan. 9-én
Báron István ny. őrnagy kb. 30 drb.-t
látott a keszthelyi városi park
mellett az uttestre leszállni. 1933.
jan. 19-én kb. 50—60 drb.-ot láttam

Keszthely utcáin átrepülni, ugyanezen év jan. 27-én a gazd. akad. majorjában kb. 25-30 drb. szállt le, amelyből 2 drb. lelőtt példány hozzám került. Mig másnap egy megfagyott példányt hoztak hozzám. Rovarokkal, bogyókkal, magvakkal táplálkozik.

Rend : Cypseli

Család : Cypselidae

Nem : Cypselus Illiger.

Cypselus apus L. (Sarlófecske),

Egyes helyeken a Balalon somogyi partján parti lyukakban fészkel.¹⁾ Keszthelyen és környékén tavasszal április, május hónapokban és ősszel július végén, augusztusban vonuláskor nem egyszer látható kisebb-nagyobb csapatokban Keszthelyen is. Jelenlétét erős, éles visitó, vijjgó hangja árulja el. Szorgalmas rovarirtó és kitűnő repülő.

---

¹⁾ Brehm Alfréd : »Az állatok világa.«
9. köt. Madarak. Legújabb magyar kiadás.

Rend : Pici

Nem : Picus

Picus martius L. (Fekete harkály).

A magasabb hegyvidék zárt fenyveserdőinek lakója. Környékünkön 1922-ben láttam egy darabot az egyik, gyenesdiási gyümölcsösben. A fiókák igen szeretnek nagy távolságra elkóborolni, míg az öregek állandó tartózkodási helyükről ritkán távoznak el. Rovarokkal él, faodvakban költ s számuk folytonosan kevesbedik.

Rend : Striges

Nem : Bubo Cuv.

Bubo bubo L. (Uhu).

Hazánkban pusztulóban van s környékünkön rendszeren nem fordul elő. A magas hegyvidékek lakója, dr. Lovassy szerint a nádasban is fészkel. Állandó madár, március végén, áprilisban költ. A helybeli prémontrei reálgimnázium természetrajzi gyűjteményében levő példányt 1893-ban a Rezi, Zala megyei község erdejében lőtték. Mint pusztuló madárfaj megérdemelné a

védelmet és kiméletet, bár a hasznos aprovádat pusztítja.

Nem: *Syrnium Savigny.*

Syrnium uralense Pall. (Uráli bagoly.)

A magasabb hegyvidék nagyobb kiterjedésű erdőségeinek állandó lakója. Hazánk egyes vidékein fészkel. Egyes teleken az alacsonyabban fekvő területekre vonul s ilyenkor a magas északi vidékekről hozzánk kerültekkel sok olyan területen is előfordul, ahol más időben nem látható. A Balatoni Múzeum madárgyűjteményében levő sötét, melanisticus példány Mike Somogy megyei községből került a gyűjteménybe. Magyarország 47 fészkelőhelyéről egy a Dunántulra esik, így joggal nevezhető környékünk ritka madarának. Az apró vad rendszeres irtásával károsnak mondható.

Rend : Accipitres
Család : Falconidae
Nem : Falco L.

Falco peregrinus Tnst.
(Vándorsolyom)

Nem tartozik a gyakori fészkelőkhöz Magyarországon. Télen az alacsonyabb fekvésű vidékek fészkelőivel felszaporodva ellátogat a községekbe és városokba is. A gyűjteményekben levő szépen kiszínesedett öreg him is ilyen kobórláskor került Balatonszentgyörgyön (Zala m.) puskavégre. Keszthelyen és környékén itt-ott csak télen és vonuláskor látható. Vérszomjas ragadozó, a nemes apróvadak réme, de azért csak okkal-móddal irtsuk, mert számuk nálunk már igen megfogyott.

Nem : Hierofalco Cuv.

Hierofalco cherrug Gray.
(Kerecsensólyom)

Európa délkeleti részén Magyarországtól kezdve elterjedt, ezenkívül Kis- és Közép-Ázsiában s télen levonul Indiáig és Közép-

Egyiptomig. Hazánkban kis számban fészkel, de mint téli vendég is előfordul. Február, március hónapokban érkezik hozzánk és október — novemberben szintén többször látható. A Dunántulon rendszeresen fészkel, környékünkön a *Csókakőn* s a badacsonyi bazaltsziklákon. 1922-ben egy már elég jól repülő fiatal példány került hozzám, valószínűleg a Keszthelyhez közel fekvő Csókakőről. Teljesen megszeliđült s a Gazd. Akadémia természetrajzi biológiai tanszékének nagy laboratóriumában szabadon járt. Elpusztulása után kitömve ugyancsak a fenti tanszék állatgyűjteményében látható. Érdekes megfigyeléseimet a Természettudományi Közönyben ismerttettem.¹⁾ Fészkelő helyein kiméletet érdemel, ősszel és télen lőhetők, mert ezek tulnyomólag más vidékről kerültek hozzánk.

---

¹⁾ Dr. Keller Oszkár: »A kerecsensólyom« Természettudományi Közöny 1931, évi 9. száma.

Nem : Circus Lapec.

Circus Cyaneus L. (Kékes rétihéja.)

Ritkábban fészkelő madarakhoz tartozik. Sokszor már febr. végén megérkezik és későn megy el tőlünk, nem egyszer nálunk is telel. 1924. nov. 22-én és dec. 20-án láttam a Kisbalaton égenföldi részén szép kék példányokat. A Gazd. Akadémia természetrajzi tanszékének madárgyűjteményében látható szép kék himet Keszthely környékén lőtték, ugyancsak Keszthely környékén ejtették el azt a tökéletesen kiszínesedett himet is, ami a saját gyűjteményemben látható. 1916 márc. 20-án és 1924 április 22-én is láttam egy-kettőt a Kisbalaton környékén. Fészkelési viszonyai nálunk még nem igen ismeretesek. Károsságáért nem érdemel kiméletet.

Circus Pygargus L.

(Hamvas rétihéja.)

Ritka rétihéjafaj nálunk, a mocsaras vidékeket, nedves réteket kedveli. A Kisbalatonról egy kitő-

mött példány van a Balatoni Muzeum állatgyűjteményében. Egyet láttam a Kisbalatonon, míg Warga Kálmán 1928-ban egy himet látott ugyancsak ott. Valamivel később érkezik, mint fajrokona a kékes rétihéja és éppen olyan káros, mint az. Bár ritka madár nálunk, de azért pusztítható.

Nem : *Haliaetus Savign.*

Haliaetus albicilla L. (Réti sas.)

Hazánkban erősen pusztul, régebben nagyobb árterületeken, nagykiterjedésű mocsaras, nádas, vadvizes vidékeinken gyakori. A Kisbalatonon is fészkel, most azonban csak őszi vonuláskor és télen látható egy-kettő vidékünkön. A Balatoni Muzeum és a Gazd. Akadémia madárgyűjteményében levő példányok mind Keszthely környékéről kerültek a gyűjteménybe, míg 1932 április 5-én Vörs Zala megyei községtől került egy átmeneti színű ugyancsak a Balatoni Muzeum állattani gyűjteményébe. Egy hatalmasan fejlett

szép fehér farku példányt Báránd-ról kaptam, ez azonban annyira megcsonkítva került hozzám, hogy kitömni már nem lehetett s csak csontvázát készíttettem ki. A réti sas kártékony ragadozó, de céltalan pusztító, érdekessége és ritkasága miatt, nem indokolt.

Nem: *Circaetus Vieill.*

Circaetus gallicus Gmel.

(Kígyász ölyv.)

Magyarországon kis számban és szórványosan fordul csak elő. Márciusban, illetőleg áprilisban megérkezik és október-novemberben elköltözik. A Dunántulon a Mecsekről ismerjük fészkelését. *Agárdi Ede*¹⁾ tojásait gyűjtötte a Mecsekben. A Gazd. Akadémia természetrajzi tanszékének madár-gyűjteményében 2 szépen fejlett, a Balatoni Múzeumban levő 1 példány a Keszthelyhez közel elterülő válusi erdőtől került a gyűjteménybe. A mérges vipera pusz-

¹⁾ BrehmAlfréd: »Az állatok világa.« 10. kötet. Madarak. Legújabb magyar kiadás.

titásával hasznosabbnak mondható, mint károsnak. Mint igen érdekes s nálunk kis számban előjövő szép termetű sasfajt ne irtsuk ki teljesen.

Nem: Gyps Savign.

Cyps fulvus Gmel. (Fakó keselyű.)

Régebben gyakori madár volt Magyarországon és számos helyen fészkel is nálunk, ma azonban csak ritkán látható itt-ott hazánk területén. Környékünkön 1899 május 25-én a Zalavári mezőn 3 drb. megtelepedett, ezek közül egyet lelőttek s kitömve a Balatoni Múzeum állattani gyűjteményébe került. Kártételéről, vagy hasznosságáról ma már nálunk nem lehet szó.

Rend: Gressores

Család: Ciconiidae

Nem: Ciconia B.iss.

Ciconia nigra L. (Fekete gólya.)

A nálunk ritkábban fészkelő madarakhoz tartozik. Keszthely környékéről egyszer kaptam Sármellék

(Zala vm.) község határából egyet, amely a Gazd. Akadémia állattani gyűjteményébe került. Átvonuláskor az egész ország területén mutatkozik. Vonulási útját teljesen még nem ismerjük. Bár kártékony, mégis, mint érdekes madárfajt a törvény védi.

Család: Iridae

Nem: Platalea L.

Platalea leucorodia L.

(Kanalas gém.)

Nálunk a kanalas gém is pusztulófélben van. Jelenleg a Kisbalatonon, a Velencei tavon és a Fertőn fészkel. Igen korán, március elején megérkezik és ősszel elég korán elvonul. Környékünkön a Kisbalatonon még elég gazdagnak mondható fészektelepe van. Halaikon kívül vízi csigákkal, vízi rovarokkal él. Mint pusztulóban levő természeti ritkaságot a madárvédelmi törvény szigorúan védi.

Család : Ardeidae

Nem : Herodias L.

Herodias alba L. (Nagy kócsag.)

Környékünkön előbb a Kisbalaton és a Fonyódi berek voltak fészkelő telepei. A régebbi időkben, így 1830-ban a Kisbalatonon 100 pár a Fonyódi berekben pedig 10 pár fészkel. Jelenleg kb. 10 pár fészkel a Kisbalatonon. A kócsag pusztulásának az egyik oka a széptolla miatt való oktalan és kiméletlen üldözés, amelytől a vonulásban levő kócsag nincs megvédve, a másik pedig a Zala folyó szabályozása, ami a Kisbalaton lassu pusztulását vonja maga után. Igen korán, sokszor február végén megjön, novemberben vonul el tőlünk. Jelenleg Magyarországon egyedül a Kisbalatonban van a fészektelepe. Mint természeti ritkaságot, bár halpusztító, lőni soha sem szabad.

Nem : Garzetta L.

Garzetta garzetta L. (Kis kócsag.)

A Kisbalatonon dr. Lovassy sze-

rint 1885-ig néhány pár fészkel, majd elmaradt, 1928-ban újból megjelent egy pár és ez Warga Kálmán ornithologus észleletei szerint fészkel is a Kisbalatonon. 1929-ben azonban már ez az egy pár is végleg elmaradt. Régebben, így 1890-ben a Kisbalatonon és a Fonyódi berekben kb. 20 pár fészkel.¹⁾ A kis kócsag pusztulását is ugyancsak a körülmények okozták mint a nagy kócsagét. Régebben, amikor még fészkel környékünkön, áprilisban érkezett meg és szeptemberben vonult el délebbre. Ezt sem szabad löni, vagy elfogni.

Rend: Anseres

Család: Anatidae

Nem: *Cygnus* Bechst.

Cygnus cygnus L. (Énekes hattyu.)

Ritkább téli madarainkhoz tartozik, régebben nálunk is fészkel. Az 1921. év telén a Balaton több részén, így február 21-én Mária-

---

¹⁾ Dr. Keller Oszkár: »Énekes hattyuk a Balatonon.« Természettud. Közlöny 1922. 779—782. füzet.

telepen, január 11 én Keszthely és Fenék körül, február 2-án Balatonkeresztúron tartózkodott. 1922-ben a tapolcai (Zala vm.) halastóban 6 drb.-ot láttak s ezek közül dec. 21-én 3-at le is lőttek. A lelőtt 3 példány közül egy a Balatoni Múzeum állatgyűjteményébe került. Leginkább az északi és a sarkvidékek így Észak-Európa, Szibéria, Észak-Ázsia arktikus részein költ. Ősszel október—november, tavasszal február—márciusban és erős kemény teleken délebbre vonul. Gazdasági jelentősége nincs nálunk.

Nem : Harelda L.

Harelda glacialis L; (*Jeges réce.*)

Ritkább téli vendég hazánkban, a magas északi tundrás vidék lakója, ahonnan október-, november hónapokban jön el hozzánk és márciusig itt marad. Költőhelyein május végén, június elején költ. Fészket közel vízhez, kisebb gödörben, vagy kőhasadéokban készíti. A Balatoni Múzeumban levő tójt

a Kisbalatonba vivő Melegér környékén lőtték. Kártékony, löhető.

Nem: Oidemia Flemm.

Oidemia fusca L. (Füstös réce.)

A Balaton körül ritkán látható, mint átvonuló és mint téli vendég. A sark körüli tájakon és Északnyugat-Szibáriában él, hozzánk csak október, november hónapokban érkezik és március, áprilisban vonul el északi fészkelő helyeire. Az északi vidékek tundrás vidékein június közepén fészkel. A Balatoni Múzeum madárgyűjteményében levő 2 drb. közül az egyiket környékünkön 1904 év őszén lőtték le, míg a másikat 1905-ben ugyancsak késő ősszel a keszthelyi part nádasában evezővel ütötték le a felrepülés pillanatában. Állati táplálékkal él, közömbös jelentőségű.

Nem: Somateria Leach.

Somateria Mollissima L.

(Dunnaréce.)

Magyarországon igen ritka átvonuló vendég. Európa, Ázsia és

Amerika északi vidékein él. Igazi tengeri lakó, a szárazföldön nehezen mozog, nem jó repülő. Juniában, vagy júliusban költ az alacsony bokrokkal, cserjékkel borított kisebb nagyobb szigeteken. Fészke igen egyszerű, kis mélyedés a földben, amelyet a tojó vízi növényekkel és pehelytollaival kibélel. A Balaton téli madárfaunája 1913 szept. 13-án egy igen értékes dunnarécével gazdagodott, amelyet Keszthely mellett ejtettek el s amely jelenleg a Balatoni Múzeum állatgyűjteményébe került. Ezenkívül hazánk területéről több helyről kerültek lőtt példányok az egyes tudományos intézetek gyűjteményébe, másrésről több helyről vannak hiteles adatok és megfigyelések hazai előfordulásáról.¹⁾ A dunnaréce fiatalabb korában apró rákokkal és puhább testű állatokkal

¹⁾ *Schenk Jakab* »A dunnaréce magyarországi előfordulása.« *Aquila* XXVII. évfolyam 1920.

él, később azonban apróbb halakkal és leginkább kagylókkal táplálkozik.

Rend : Steganopodes

Család : Pelecanidae

Nem : Pelecanus L.

Pelecanus onocrotalus L. (Gödény.)

Régebbi rendszerezők a gödény egy kisebb testű változatát alfajként, *Pelecanus onocrotalus roseus* Gm. kis gödény néven sorolták fel, sőt egyesek külön fajnak is vették. Ujabban külön fajnak nem veszik. Nálunk gödény ma már ritkábban és időszakosan télen fel-feltűnő madarak közé tartozik, régebben azonban hazánkban is fészkel. A helybeli prémontrei reálgimnázium természetrajzi gyűjteményében levő példány 1867-ben Keszthelyről került az állatgyűjteménybe. A régi feljegyzések és szóbeli beszámolók tudom, hogy a Velencei tavon és a Kisbalaton nádasában fészkel is.

Rend : Pygopodes

Család : Urinatoridae (Colymbidae)

Nem : Colymbus L.

Colymbus arctius L. (Sarki buvár.)

Késő ősszel novemberben jön el hozzánk és addig nálunk marad, amíg nyílt viziúkröt talál. Tavasszal ritkán látható vidékünkön. Norvégiában, Svédországban, Észak-Oroszországban, Szibériában költ. Halakkal él, azért a halastavakban károkat tesz. Ősszel és télen környékünkön már számos példányt lőttek le, amelyek a különböző gyűjteményekben láthatók. A keszthelyi Gazd. Akadémia természetrajzi gyűjteményében is van 2 drb. amelyek közül az egyiket 1890 dec. 5-én Keszthelyen lőtték, míg a kisebbik 1892. dec. 3-án ugyancsak Keszthelyről került a gyűjteménybe. A Balatoni Múzeum természetrajzi osztályának gyűjteményében levő 4 drb. közül 2 1898 előtti évekből Keszthelyről, 1 példány 1892-ben 1 pedig 1894-

ben Keszthely vidékéről került a muzeumba. Ugyancsak szépen fejlett him sarki buvárt ejtettek el 1920 jan. havában a Kisbalatonon míg ezen év nov. 22-én egy igen nagyméretű, erősen fejlett him került kitömésre, amelyet Marcali somogymegyei község határában elterülő vizenyős, mocsaras területen lőttek le. A helybeli prémontrei gimnázium természetrajzi gyűjteményében ugyancsak látható egy szépen fejlett példány, mely Keszthelyről 1864-ben került a gyűjteménybe. Ugyancsak a Balaton zalai részén ejtették el a madárgyűjteményemben levő hatalmas testű igen szép nászruhás sarki buvárt is, amely a legnagyobb ritkaságok közé sorolható.¹⁾ 1932. okt. 31-én Regensperger Ferenc keszthelyi lakos, Keszthely közelében az »Itató«-nál lőtt egy tojót s ez a Gazd. Akadémia természetrajzi tan-

¹⁾ Dr. Keller Oszkár: »Buvárszerű madarak a Balatonon.« Természettud. Közöny, 1931. 1. sz.

székének madárgyűjteményében van.

Colymbus septentrionalis L.

(Északi buvár.)

Kisebb testű és ősszel ritkábban látható Magyarországon mint fajrokona, a sarki buvár. Tengeri madár, kitünő uszó és bukó, mint a sarki buvár. Ez is a magas észak lakója, Észak-Ázsia, Észak-Amerika sarkkörüi tájain, ugyancsak Grönland, Izland, Novaja-Zemlja, Spitzbergák, Lezotok, Észak-Norvégia tengereihez közel levő vizein, tavain fészkel. Fészke közel a parthoz, növényi részekkel összetákolt. Vizben élő kisebb állatokkal, leginkább halakkal él. A Balatoni Múzeum természetrajzi osztályának állattani gyűjteményében látható példányt 1894-ben Mike (Somogy vm.) községben lőtték, míg a prémontrei reálgimnázium természetrajzi gyűjteményében levő 3 drb. közül az egyik tojó a Kisbalaton vörsi részéből került a muzeumba ; a him és a másik tojó

lélőhelye ismeretlen. Valószínűleg ezek is Keszthely környékéről valók. A gyűjteményben levő szépen fejlett példányt 1922 nov. 30-án Égenföldön (Zala vm.) lőtték. Az északi buvár is káros, de ritkaságáért nem lenne okszerű rendszeresen pusztítani.

Larus minutus Pall. (Kis sirály.)

Hazánkban ritkábban átvonuló sirályokhoz tartozik, környékünkön évről-évre mutatkozik. Április, májusban és ősszel szeptember októberben látható a Balatonon. A Gazd. Akadémia természetrajzi tanszékének gyűjteményében látható 2 drb. Keszthely környékéről került a gyűjteménybe. Inkább rovar—, mint halevő és védelmet érdemel.

Nem: Stercorarius Briss.

Stercorarius pomatorhinus Temm.

(Szélesfarkú halfarkas.)

Északi tundrás területeken fészkel, nálunk szeptember, október és november hónapokban mutatkozik.

Keszthely környékéről 3 drb. került a gyűjteményekbe és pedig egy a Gazd. Akadémia természetrajzi tanszékének állattani, 2 pedig a Balatoni Muzeumba. Káros, de kevés száma miatt, kártétele jelentéktelen.

Stercorarius parasiticus L.
(Ékfarku halfarkas.)

Ugy mint fajrokona a szélesfarku halfarkas, a magas északi vidékek lakója, Shetland, Orkney-szigeteken, Skandináviában, a Jegestenger partjain költ, ősszel és tél elején felkeresi hazánk nagyobb vizeit is. Május közepén költ, ilyenkor felkeresi a tundrás részeket, különben állandóan a tengeren tartózkodik. A helybeli prémontrei reálgimnázium természetrajzi gyűjteményében van egy téli tollu him, melyet 1894-ben a Kisbalaton részen lőttek. Ritka előfordulásáért nálunk gazdasági jelentősége nincs.

